

ZPĚTNÝ ODBĚR ELEKTROZAŘÍZENÍ TAKÉ U NÁS

Chystáte se koupit novou chladničku, televizi nebo třeba úspornou zářivku? Při zjišťování ceny můžete na cenovce nebo na informační ceduli najít informaci o „recyklačním poplatku“, kterým výrobce při prodeji nového výrobku přispěl na ekologické zpracování starého, který Vám již dosloužil.

Změnou zákona o odpadech byla výrobcům elektrických a elektronických zařízení od poloviny srpna loňského roku stanovena nová povinnost – zajistit a také financovat zpětný odběr a zpracování použitých elektrozařízení. Cílem tohoto opatření, přijatého v souladu s právem Evropského společenství, je zajištění ekologického zpracování a zejména recyklace surovin získaných demontáží těchto elektrozařízení, tedy šetření primárních přírodních zdrojů. Dále se díky zavedení tohoto systémového opatření předejde zatížení životního prostředí škodlivinami, neboť vyřazená elektrozařízení nebudou končit společně s ostatním směsným odpadem z domácností na skládkách nebo ve spalovnách komunálního odpadu.

Zapojení obcí do tzv. sběrné sítě jednotlivých kolektivních systémů je přínosem jak pro obce, které nadále nebudou muset nakládání s elektrozařízeními financovat, tak i pro samotné obyvatele, kteří budou moci bezplatně odkládat vysloužilá elektrozařízení na místa zpětného odběru. V současné době je budována síť sběrných míst ve sběrných dvorech obcí a pro některá elektrozařízení i v maloobchodních prodejnách tak, aby byla pro občany co nejsnadněji dostupná. Fungující systém bezplatného odběru použitých elektrozařízení si klade za cíl, aby již nevznikala „potřeba“ některých obyvatel anebo firem odkládat nefunkční elektrozařízení do lesa, do parku nebo na chodník.

Výrobci mohou plnit povinnosti stanovené pro oddělený sběr, zpětný odběr, zpracování, využití a odstranění elektrozařízení buď samostatně, společně s jedním nebo více jinými výrobci nebo mohou své povinnosti přenést na jinou právnickou osobu, tzv. provozovatele kolektivního systému (společnost zřízenou k zajištění plnění povinností výrobců). Poslední prodejce má povinnost zajistit, aby spotřebitel měl při nákupu elektrozařízení možnost odevzdat ke zpětnému odběru použité elektrozařízení v místě prodeje nebo dodávky nového, případně ho při prodeji výrobku informovat o jiném způsobu zajištění zpětného odběru elektrozařízení. Pro elektrozařízení uvedená na trh do dne 13. srpna 2005 jsou k zajištění zpětného odběru, zpracování, využití a odstranění elektrozařízení pocházejícího z domácností výrobci povinni vytvořit systém, do kterého jsou povinni finančně přispívat - v odpovídajícím rozsahu, zejména podle svého podílu na trhu.

Zpětný odběr použitých elektrozařízení je zajišťován prostřednictvím tzv. kolektivních systémů, které byly MŽP ČR zapsány do Seznamu výrobců koncem loňského roku. Kolektivní systémy zajišťují sběr elektrozařízení podle jednotlivých skupin elektrozařízení stanovených zákonem. Sběr elektrozařízení bude zajištěn několika způsoby – přes poslední prodejce, distributory těchto zařízení, servisy (opravny) a obce, v jejichž sběrných dvorech jsou v současné době zřizována místa zpětného odběru vyřazených elektrozařízení. Hlavní kolektivní systémy, které byly MŽP ČR zapsány do tzv. Seznamu výrobců jsou – ASEKOL, EKOLAMP a ELEKTROWIN. Pouze těmto uvedeným kolektivním systémům bylo svěřeno financování systému sběru „historických“ elektrozařízení skupiny 1 až 7:

Kolektivní systém	Odpovědnost za následující skupiny elektrozařízení
ASEKOL www.asekol.cz	zařízení informačních technologií a telekomunikační zařízení; spotřebitelská zařízení (včetně televizí a monitorů); hračky, vybavení pro volný čas a sporty; lékařské přístroje
EKOLAMP www.ekolamp.cz	osvětlovací zařízení (zářivky, výbojky, pouze svítidla pocházející z komerční sféry)
ELEKTROWIN www.elektrowin.cz	velké domácí spotřebiče (včetně chladniček a mrazniček); malé domácí spotřebiče; elektrické a elektronické nástroje

Kolektivní systémy v současné době smluvně zajišťují celý proces od vytvoření sítě sběrných míst (s využitím sběrných dvorů) až po přepravu nashromážděných elektrozařízení na smluvní zpracovatelská zařízení.

Elektrozařízení určená ke zpětnému odběru musí být odevzdána kompletní a nepoškozená. Jejich rozebíráním (rozbitím) se do životního prostředí mohou uvolňovat látky poškozující životní prostředí, ozónovou vrstvu Země i lidské zdraví. Rozebrané a vytěžené elektrozařízení je odpadem, který již do bezplatného zpětného odběru nespadá.

V systému zpětného odběru hrají občané významnou roli – na nich nejvíce záleží, budou-li nabídku výše uvedených kolektivních systémů na bezplatné odkládání vyřazených elektrozařízení využívat. Jedině tak mohou provozovatelé těchto kolektivních systémů zaručit, že budou tato elektrozařízení skutečně předána k recyklaci.

I Město Kostelec nad Orlicí projevilo zájem zapojit se do tzv. sběrné sítě jednotlivých kolektivních systémů. V současné době jsou připraveny k podpisu smlouvy s jednotlivými kolektivními systémy na zřízení místa pro zpětný odběr elektrozařízení, které vznikne v areálu Technických služeb Kostelec nad Orlicí s. r. o. A co se změny vytvořením tohoto sběrného místa pro občany? Vůbec nic. Občané budou i nadále bezplatně odevzdávat nefunkční (vysloužilé) elektrospotřebiče do Technických služeb. Zde budou roztříděny a po naplnění kapacity zaslány do koncového zpracovatelského zařízení. Zásadní změna však nastane v oblasti financí. Do současné doby vynakládalo Město za likvidaci elektrozařízení nemalé finanční prostředky. Vytvořením místa pro zpětný odběr by mělo dojít k značnému snížení těchto prostředků, jelikož odstranění a následnou recyklaci veškeré vyřazené elektroniky, by měly řešit kolektivní systémy. Podmínkou však je, aby elektrozařízení určená ke zpětnému odběru byla odevzdána kompletní a nepoškozená.